

Rebecca Evans AS/MS
Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol
Minister for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Huw Irranca-Davies
Cadeirydd, y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

cc. Mark Isherwood
Caadeirydd, y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus

08 Chwefror 2023

Annwyl Huw,

Diolch am eich llythyr a'r cwestiynau a gyflwynwyd gan eich Pwyllgor yn ymwneud â Memoranda Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol y Bil Caffael (Memorandwm Rhif 3 a Memorandwm Rhif 4). Rwy'n falch o ddarparu fy ymateb, sydd ynghlwm yn Atodiad 1.

Rwy'n copïo'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus, sydd hefyd wedi ysgrifennu ataf ac wedi gofyn am gopi o'm ymateb i chi.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS
Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad 1

1. Rydych yn dweud yn y memoranda fod gennych bryderon o hyd ynghylch y Bil sydd angen eu datrys cyn y gallech ystyried argymell rhoi cydsyniad. Mae'r materion hyn yn ymwneud â'r pŵer i ychwanegu cytundebau rhyngwladol, diffiniad Awdurdodau Contractio Cymru, pwerau cychwyn, a phwerau i wneud darpariaeth ganlyniadol. Allech chi:

- a. roi diweddariad ynghylch i ba raddau y mae pob un o'r materion hyn wedi'u datrys, os o gwbl;**
- b. nodi, ers i Femorandwm Rhif 3 a Rhif 4 gael eu gosod, a oes trafodaethau wedi cael eu cynnal ar bob un o'r materion hyn ar lefel Weinidogol, neu ar lefel swyddogol;**
- c. nodi a ydych wedi uwchgyfeirio unrhyw un o'r anghytundebau hyn i lefel anghydfod o dan y Broses Osgoi a Datrys Anghydfodau a sefydlwyd gan yr adolygiad o gysylltiadau rhynglywodraethol, ac os nad ydych chi wedi gwneud hynny, pam.**

Mae'r rhan fwyaf o'r pryderon sy'n weddill rydych chi'n cyfeirio atynt bellach wedi eu datrys yn foddhaol. Cytunwyd ar welliant i'r diffiniad o Awdurdod Contractio Cymru ac fe'i cyflwynwyd i'w ystyried ym Mhwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Bydd hyn yn ei gwneud yn glir bod rheolau Cymru yn berthnasol i awdurdodau o'r fath os ydynt yn gweithredu neu'n arfer swyddogaethau sy'n gyfan gwbl neu'n bennaf mewn perthynas â Chymru. Mae Swyddfa'r Cabinet hefyd wedi cytuno i'n cais i ddiwygio'r pwerau i wneud darpariaeth ganlyniadol i bwerau cydweithredol, sy'n golygu y bydd Gweinidogion Llywodraeth y DU yn gofyn am gydsyniad Gweinidogion Cymru wrth arfer y pŵer hwn mewn perthynas â meysydd datganoledig. Mae gwelliant wedi'i gyflwyno i'w ystyried ym Mhwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Cafodd y ddau fater eu trafod a'u datrys ar lefel swyddogol ac roeddent yn destun cymeradwyaeth Weinidogol. Yn olaf, yn dilyn trafodaethau swyddogol a lefel Weinidogol, mae Swyddfa'r Cabinet wedi cyflwyno gwelliant i'r Bil i sicrhau bod un o Weinidogion y Goron yn ceisio cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn dechrau ar ddarpariaethau'r Bil mewn perthynas ag agweddau y Bil sydd wedi eu datganoli i Gymru.

Mae'r materion sy'n dal i fod yn weddill yn ymwneud â masnach ryngwladol. Y mater cyntaf yw bod y pŵer i ychwanegu cytundebau rhyngwladol at y rhestr yn Atodlen 9 i'r Bil wedi'i gynnwys fel pŵer cydamserol, heb unrhyw ofyniad i gael cydsyniad Gweinidogion Cymru pan fo Gweinidogion Llywodraeth y DU yn arfer y pŵer hwn mewn perthynas â meysydd datganoledig. Rydym wedi bod yn glir gyda Llywodraeth y DU nad yw'r trefniant yma'n dderbyniol.

Mae'r ail fater o bryder yn ymwneud ag anghydfodau masnach ac wedi codi oherwydd gwelliant a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU ar 25 Ionawr 2023. Effaith y gwelliant yw ei fod yn creu pŵer cydamserol i Weinidog y Goron wneud rheoliadau i ddelio â chanlyniadau caffael anghydfodau masnach o dan gytundeb a weithredwyd drwy Atodlen 9 (ac eithrio Cytundeb Masnach a Chydweithredu gyda'r UE, yr ymdrinnir â hi o dan y ddeddfwriaeth bresennol) heb unrhyw ofyniad i gael cydsyniad Gweinidogion Cymru pan fydd Gweinidogion Llywodraeth y DU yn arfer y pŵer hwn mewn perthynas â meysydd sydd wedi eu datganoli. Rydym wedi bod yn glir gyda Llywodraeth y DU nad yw'r trefniant yma chwaith yn dderbyniol.

O ran y materion masnach ryngwladol, cynhaliwyd trafodaethau manwl ar lefel Weinidogol ac maent yn parhau ar lefel swyddogol.

Rydym wedi cynnal perthynas weithio dda gyda Llywodraeth y DU ar y Bil Caffael a, hyd yn hyn, rydym wedi gallu dod i atebion y cytunwyd arnynt heb fod angen dibynnu ar y Broses Osgoi a Datrys Anghydfodau a nodir yn y cytundeb rhyng-lywodraethol. Ni ragwelir y bydd

angen defnyddio'r Broses i ddatrys y materion sy'n weddill, fodd bynnag, pe bai'r berthynas yn chwalu yn y dyfodol, byddem yn ceisio datblygu pethau drwy'r Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol yn y lle cyntaf.

2. Ym Memorandwm Rhif 3 rydych chi'n dweud bod y pryder oedd gennych o ran pŵer datgymhwyso ar gyfer gwasanaethau gofal iechyd, y cyfeirioch ato mewn memoranda cydsyniad deddfwriaethol blaenorol, wedi'i ddatrys. Fe ddywedoch chi yn y memorandwm cyntaf fod Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i gyflwyno'r gwelliant angenrheidiol. Fodd bynnag, ym Memorandwm Rhif 2 fe ddywedoch chi fod Gweinidogion Cymru wedi penderfynu peidio â cheisio cynnwys y pŵer, ond eu bod nhw'n ystyried opsiynau amrywiol, a all gynnwys cymryd y pwerau sydd eu hangen drwy ddeddfwriaeth y Senedd. Mae'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wedi hysbysu'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn ddiweddar y bydd Llywodraeth Cymru yn cyflwyno Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) i wneud darpariaeth ar gyfer "pŵer i ddatgymhwyso" i gaffael gwasanaethau iechyd Cymru a "phŵer i wneud" i alluogi Gweinidogion Cymru i gyflwyno trefn gaffael newydd ar wahân ar gyfer gwasanaethau iechyd y GIG yng Nghymru. Dywed y Gweinidog y bydd Llywodraeth Cymru yn cynnig amserlen gyflym i'r Bil. Allech chi:

a. esbonio pam fod Llywodraeth Cymru wedi newid ei safbwynt ar gynnwys y pŵer datgymhwyso ar gyfer gofal iechyd o fewn y Bil Caffael, o gofio bod Llywodraeth y DU wedi rhoi sicrwydd o ymrwymiad i gyflwyno'r gwelliant perthnasol;

Dim ond o fewn y Bil Caffael yr ymrwymodd Llywodraeth y DU i'r pŵer anghymhwyso. Bu i weinidogion gydnabod bod angen defnyddio'r ddau bwer er mwyn newid ac felly roedd angen deddfu yng Nghymru o hyd. O ystyried yr angen hwn i ddeddfu, penderfynodd Gweinidogion Cymru y byddai cyflwyno Bil a oedd yn cynnwys y pwerau anghymhwyso a chreu gyda'i gilydd yn darparu'r ddeddfwriaeth angenrheidiol ac yn rhoi mwy o gydlyniant a hygyrchedd i'r ddeddfwriaeth.

b. cadarnhau a yw Llywodraeth Cymru wedi asesu effaith ei phenderfyniad ar hygyrchedd cyfraith gaffael Cymru, ac os oes asesiad wedi'i gynnal, nodwch ganlyniad yr asesiad hwnnw. At y dibenion hyn, ymddengys i ni y gallai awdurdod contractio yng Nghymru orfod ystyried y Bil Caffael ac is-ddeddfwriaeth sydd i'w wneud oddi tano, Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru), y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015;

Mae Llywodraeth Cymru'n asesu goblygiadau hygyrchedd y cynigion deddfwriaethol yn rheolaidd. Mae hyn yn rhan arferol o gylch gwaith Swyddfa y Cwnsler Deddfwriaethol ac mae hefyd yn cael ei ystyried wrth benderfynu a ddylai Senedd neu Lywodraeth y DU ddeddfu ar ran Cymru.

Nid ydym o'r farn y byddai'n fwy hygyrch defnyddio un Ddeddf ar gyfer y gwahanol ddarpariaethau sy'n ymwneud â chaffael.

Mae darpariaethau Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (SPPP) ar gaffael yn ymwneud yn y bôn â phartneriaeth gymdeithasol ac maent yn cyweddu yn fwy hygyrch mewn Deddf am bartneriaethau cymdeithasol (yn hytrach nag mewn Bil sy'n ymwneud â gweithdrefnau caffael cyhoeddus). Bwriad hyn yw asio â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, sy'n nodi'r egwyddorion trefniadol ehangach ar gyfer cyrff cyhoeddus yng Nghymru. Mae'r egwyddorion partneriaeth gymdeithasol dan sylw yn gysylltiedig â'r darpariaethau am ddatblygu cynaliadwy, ac felly yr angen i gyfeirio at Ddeddf 2015.

Mae Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd Cymru (Cymru) (HSPW) yn gyfrwng deddfwriaethol dros dro gan fod ei ddarpariaethau wedi'u cynllunio i ddiwygio'r ddeddfwriaeth bresennol, yn benodol:

- Deddf Caffael y DU (trwy fewnosod "pŵer i ddatgymhwyso" i Gymru yn union ar ôl pŵer i ddatgymhwyso cyfatebol i Loegr), a
- Deddf GIG (Cymru) 2006 (drwy fewnosod "pŵer creu").

Dyma'r dull mwyaf hygyrch oherwydd:

- ar ôl i Ddeddf HSPW ddiwygio Deddf Caffael y DU a Deddf y GIG (Cymru) 2006, bydd defnyddwyr ond yn darllen y ddwy Ddeddf ddiwygiedig - ni fydd angen cyfeirio at Ddeddf HSPW, gan fod ei "gwaith wedi'i wneud";
- Deddf Caffael y DU yw'r cartref rhesymegol ar gyfer y pŵer i ddatgymhwyso oherwydd mae'n ei wneud yn glir bod gwasanaethau iechyd yn cael eu trin yn wahanol (a bydd ochr yn ochr â'r pŵer i ddatgymhwyso cyfatebol yn Lloegr);
- Deddf GIG (Cymru) 2006 yw'r cartref rhesymegol ar gyfer y pŵer creu, fel y brif Ddeddf yng Nghymru ar wasanaethau iechyd (ac yn yr un modd mae pŵer creu cyfatebol Lloegr i'w fewnosod yn y darn cyfatebol o ddeddfwriaeth sy'n berthnasol yn Lloegr, Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006).

c. cadarnhau a oedd Llywodraeth Cymru wedi ystyried ehangu cwmpas Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) i gynnwys darpariaethau ehangach mewn perthynas â'r

prosesau sy'n sail i gyfraith gaffael yng Nghymru, a fyddai'n adlewyrchu'r rhai ym Mil Caffael Llywodraeth y DU i raddau helaeth, ac yn ceisio cael gwared ar ddarpariaethau sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd o'r Bil Caffael;

Cafodd Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) ei lunio mewn ymateb i Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2022, sy'n darparu sail deddfwriaethol ar gyfer sefydlu Trefn Dewis Darparwyr (PSR) a fydd yn rheoli trefniant gwasanaethau gofal iechyd yn Lloegr. Bydd y PSR yn dileu ystod gyfyngedig o wasanaethau gofal iechyd o'r gofyniad i ymgymryd â phroses gaffael lawn. Bydd yr HSPWB yn sefydlu trefn gaffael bwrpasol ar gyfer gwasanaethau gofal iechyd yng Nghymru sy'n adlewyrchu yr hyn a ddarperir ar ei gyfer o dan y Ddeddf Iechyd a Gofal, gan greu fframwaith priodol ac effeithiol ar gyfer caffael gwasanaethau gofal iechyd mewn ffordd deg yng Nghymru a Lloegr.

Nod y PSR yw annog hyblygrwydd a symud i ffwrdd o'r disgwyliad o gystadlu mewn rhai amgylchiadau. Bydd yr HSPWB ond yn berthnasol i rai gwasanaethau gofal iechyd ac yn golygu na fyddai angen caffael contractau ar gyfer y gwasanaethau hynny yn unol â'r Ddeddf Caffael.

Mae manteision o ymuno â Mesur Caffael Llywodraeth y DU gan gynnwys sicrhau y bydd yna barhad i gyflenwyr a busnesau traws-ffiniol. Mae'n annhebygol y byddai Gweinidogion yn gallu efelychu'r darpariaethau trawsffiniol yn llwyr mewn Bil Seneddol gan y byddai symud ein Bil ein hunain ymlaen yn debygol o effeithio ar ein gallu i ddefnyddio'r plattform canolog a gallai arwain at wahanol brosesau caffael i Loegr. Mae'r dull gweithredu ar y cyd hefyd yn golygu y gellir deddfu'r diwygiadau hyn yng Nghymru yn gynt nag y byddai wedi bod yn bosibl fel arall.

d. nodi a ydych yn credu bod deddfu ar gyfraith gaffael trwy dri bil a gyflwynwyd mewn ddeddfwrfeydd gwahanol yn agos at ei gilydd yn ddull rhesymegol o ddeddfu; ac a fyddwch yn cynnal adolygiad mewnol o'r dull a fabwysiadwyd i lywio arferion y dyfodol.

Ar hyn o bryd mae'r Mesur Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus yn cael ei ystyried gan y Senedd. Mae'r Bil hwn yn darparu fframwaith polisi a chanlyniadau i wella gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, trwy weithio mewn partneriaeth gymdeithasol, hyrwyddo gwaith teg a chaffael i'r cyhoedd sy'n gyfrifol yn gymdeithasol. Mae Llywodraeth y DU yn bwriadu cyflwyno trefn gaffael newydd drwy ei Bil Caffael a fydd yn gwneud darpariaeth i'r broses o gaffael 'nwyddau, gwasanaethau a gwaith' generig. Mae'r darpariaethau yn y Bil Caffael Gwasanaethau Iechyd (Cymru) yn wahanol gan eu bod yn ymwneud â'r broses weithredol o gaffael gwasanaethau iechyd yng Nghymru ac mae'r Bil wedi'i gyflwyno mewn ymateb i ddiwygiadau caffael sy'n cael eu datblygu ar gyfer gwasanaethau iechyd yn Lloegr gan yr Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol o dan eu Cyfundrefn Dewis Darparwyr arfaethedig. Bydd ystyriaeth ofalus yn cael ei roi i sicrhau bod cynlluniau gweithredu yn deall y cyd-destun ehangach.

Nid wyf yn ystyried y byddai adolygiad mewnol yn briodol neu'n fuddiol, gan fod fy swyddogion wedi gweithio gyda chydweithwyr ar draws y sefydliad i sicrhau bod cymaint o alinio â phosibl wrth i'r tri Bil ddatblygu. Rwy'n hyderus bod y dull a gymerwyd yn rhoi sicrwydd ac eglurder i brynwyr a chyflenwyr ledled Cymru a bydd yn sefydlu trefn effeithiol

ac effeithlon ar gyfer caffael sy'n manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i gyflawni canlyniadau cymdeithasol, amgylcheddol, economaidd a diwylliannol i Gymru.

3. Mae cymal 50 o'r Bil (Hysbysiadau manylion y contract a chyhoeddi contractau), fel y cyfeirir ato yn y ddau femorandwm, yn cynnwys pŵer i wneud rheoliadau i Weinidogion Cymru sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Fodd bynnag, yn rhinwedd gwelliant, mae'r pŵer cyfatebol i Weinidogion y Goron yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. Allech chi roi trosolwg o unrhyw drafodaethau yr ydych yn eu cael i geisio diwygio'r pŵer i Weinidogion Cymru hefyd fod yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.

Mae'r cymal hwn bellach yn gymal 53 yn fersiwn y Mesur fel y'i dygwyd o Dŷ'r Arglwyddi.

Nid oes pŵer i Weinidogion Cymru o dan y cymal hwn o ran rheoleiddio, ac felly nid oes unrhyw gwestiwn yn codi ynghylch y weithdrefn berthnasol.

4. Mae Cymal 88 o'r Bil (Hysbysiadau, dogfennau a gwybodaeth: rheoliadau a system ar-lein), fel y cyfeirir ato ym Memorandwm Rhif 3, yn darparu bod yn rhaid i Weinidog y Goron wneud trefniadau i sefydlu a gweithredu system ar-lein at ddibenion cyhoeddi hysbysiadau, dogfennau a gwybodaeth arall o dan y Bil. Mae systemau ar-lein yng Nghymru y gallai fod ganddynt rai o'r un swyddogaethau. Allech chi egluro sut y gall y systemau hyn ryngweithio, neu a fydd y system newydd sydd i'w sefydlu gan un o Weinidogion y Goron yn disodli unrhyw systemau sy'n bodoli yn barod, ac a allech chi nodi a ydych yn ceisio diwygiadau er mwyn rhoi pŵer cyfatebol i Weinidogion Cymru.

Caiff GwerthwchiGymru ei ddefnyddio i gyhoeddi hysbysiadau cylch oes caffael a gynhyrchwyd gan Awdurdodau Contractio Cymru o dan yr is-ddeddfwriaeth a ddaw i rym yng Nghymru yn sgil y Bil. Yna, bydd GwerthwchiGymru yn 'gwthio' yr hysbysiadau cylchoedd bywyd caffael perthnasol i system ar-lein newydd y DU a sefydlwyd gan Weinidog y Goron. Dyma'r un ffordd ag y mae data hysbysiadau GwerthwchiGymru yn cael eu gwthio ar hyn o bryd i Wasanaeth Canfod Tendr Llywodraeth y DU sy'n bodoli eisoes. Bydd hyn yn galluogi Cymru i fodloni gofynion tryloywder a nodir yn y Bil a sicrhau cydymffurfio â rhwymedigaethau o dan gytundebau masnach ryngwladol sy'n ei gwneud yn ofynnol i holl gaffaeliadau'r DU uwchben trothwyon penodol gael eu hysbysebu mewn un man. Ni fydd system ar-lein newydd y DU yn disodli'r angen am blatfformau presennol yng Nghymru a fydd yn cael eu diweddarau i gefnogi'r hysbysiadau cylch oes caffael newydd. Mae swyddogion yn gweithio i sicrhau bod y systemau'n integreiddio mor ddi-dor â phosibl.

Mae'r Bil yn rhoi pŵer cyfatebol i Weinidogion Cymru i benderfynu ar "ffurf a chynnwys hysbysiadau, dogfennau neu wybodaeth arall i'w cyhoeddi". Mae'r dull sydd wedi ei amlinellu yn galluogi Cymru i gasglu gwybodaeth ychwanegol ynghylch hysbysiadau cylch oes caffael yn GwerthwchiGymru. Felly, ni fyddwn yn ceisio gwelliant i ddarparu pŵer cyfatebol i Weinidogion Cymru i wneud trefniadau i sefydlu a gweithredu system ar-lein at ddiben cyhoeddi hysbysiadau, dogfennau a gwybodaeth arall o dan y Bil.

5. Rydych yn ystyried bod cymalau 12 ac 80 o'r Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd. Fodd bynnag, nid yw'r darpariaethau hyn yn berthnasol i drefniadau caffael datganoledig Cymru. Yn ogystal, nid yw'n ofynnol i awdurdodau

datganoledig Cymru (o fewn ystyr adran 157A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006) roi sylw i'r datganiad polisi caffael cenedlaethol o dan gymal 12 ac nid ydynt yn ddarostyngedig i gymal 80, ac eithrio mewn perthynas â chaffael o dan drefniant caffael a gadwyd yn ôl. Allech chi egluro pam rydych o'r farn fod angen cydsyniad ar y cymalau hyn.

Bydd achosion lle bydd y ddyletswydd i roi sylw i'r Datganiad Polisi Caffael Cenedlaethol (cymal 13(10) bellach yn fersiwn y Bil a ddygwyd o Dŷ'r Arglwyddi) a chymal 80 sy'n ymwneud â chontractau is na'r trothwy a reoleiddir (cymal 84 bellach yn fersiwn y Bil a ddygwyd o Dŷ'r Arglwyddi) yn berthnasol i awdurdodau contractio Cymru. Er enghraifft, pan fo awdurdod lleol o Gymru yn cydweithio gydag awdurdod lleol o Loegr ynghylch caffael, a'r awdurdod lleol yn Lloegr yw'r awdurdod arweiniol.

Am y rheswm hwn, credwn fod y cymalau hyn o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd.